

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Klima- og miljødepartementet
Ween Nina
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref
12/3332

Vår ref
15/6049-5

Dato
14.03.16

Forslag til forskrift om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale - høring

Vi viser til deres notat av 4.2.2016 med anmodning om innspill til Nærings- og fiskeridepartementets høringsuttalelse i høringen av ovennevnte forslag til forskrift. Vi viser også til at vårt departement har fått utsatt høringsfristen av Klima- og miljødepartementet, og beklager dersom dette har vanskeliggjort fremdriften for KLD.

Høringsinnspill fra Nærings- og fiskeridepartementet:

1. Det er Nærings- og fiskeridepartementets fortolkning av Biodiversitetskonvensjonen (CBD) og Nagoya-protokollen at begge disse avtalene lar det være et bredt handlingsrom til partsstatene mht. på hvilken måte partene ønsker å gjennomføre avtalene i nasjonal rett og praksis.
2. Etter Nagoya-protokollens artikkel 5 nr. 5 og artikkel 7 er partene kun forpliktet til å treffe "passende tiltak" for å sørge for at *Access and Benefit Sharing* (ABS, tilgang og fordelsfordeling) skjer etter *Prior Informed Consent* (PIC, informert forhåndssamtykke). Avtalene pålegger ikke partene å innføre særskilte lov- eller forskriftsregler.

Dermed anser Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) det ikke som en folkerettslig forpliktelse ihht. disse avtalene at de må gjennomføres i form av forskrifter eller lovendringer i norsk rett.

Det betyr i det konkrete tilfellet at regjeringen, dersom den velger å følge opp

forskriftshjemmelen som ble innført i naturmangfoldloven (nml.) § 61a, jf. Prop. 134 L (2012–2013), på politisk grunnlag velger å innføre en egen forskrift til nml. om tradisjonell kunnskap nyttet til genetisk materiale, ikke fordi Norge er folkerettslig forpliktet til det. Nærings- og fiskeridepartementet motsetter seg ikke at det skjer, men mener det er viktig at det er avklart at Norge har politisk handlingsrom her.

NFD peker ellers på at det samme, etter vår vurdering, gjelder for en evt. egen forskrift om bioprospektering. Norge er, etter vårt syn, ikke folkerettslig forpliktet til å innføre en slik forskrift heller, hverken etter CBD eller etter Nagoya-protokollen. Vi kan like godt velge å oppfylle våre forpliktelser etter CBD og Nagoya på andre måter. NFD peker på at flere andre nordiske land ser ut til å ha valgt å gjøre nettopp det.

3. NFD peker på at dekningsområdet til forskriften er smalt. Det skal kun omfatte tradisjonell kunnskap som er knyttet til genetiske ressurser. Derfor antar vi at det vil forekomme relativt få tilfeller hvert år hvor en kommersiell bedrift vil måtte søke om samtykke til tilgang til og kommersiell utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale fra norske urfolk eller lokale grupper.
4. NFD mener at det bør presiseres noe klarere i forarbeidene at et sentralt krav til det som påstås å være tradisjonell kunnskap, må være at det faktisk må dreie seg om *kunnskap*, som må avgrenses mot både *ukunnskap* (altså påstått kunnskap som ved vitenskapelig overprøving viser seg å være faktisk feil eller innholdsløs) og mot *overtro*, dvs. uttrykk for religiøs tro. Det betyr at kunnskap, for å kunne regnes som tradisjonell kunnskap tilknyttet genetisk materiale, som urfolk og lokale grupper kan kreve beskyttelse for, må tåle verifisering etter moderne vitenskapelige prinsipper.

Videre bør det presiseres at en tradisjonell kunnskap kun dekker de genetiske egenskapene på et genetisk materiale som den faktisk påstår å gjelde eller utnytte, ikke *alle* potensielt nyttige genetiske egenskapene til et genetisk materiale.

5. NFD stiller seg noe skeptisk til at forslaget overlater svært mye til domstolens skjønn, jfr. at ikke nærmere avklarte rettslige begrep som "krenkende" bruk og konsepter som "urfolk" og "lokale grupper" ikke er nærmere definert eller forsøkt definert i forskriften. Videre skal domstolen i det enkelte tilfellet bedømme skjønnsmessig hvem som er eller hadde vært bemyndiget til å utstede samtykke til tilgang og bruk på vegne av urfolket eller den lokale gruppen som innehar den angjeldende tradisjonelle kunnskapen, samt om kunnskapen har vært alminnelig tilgjengelig i en "rimelig tidsperiode" og dermed falt i det fri (i det som på fagspråket heter "*public domain*").

Det går dermed an å være i tvil mht. om den foreslåtte forskriften i tilstrekkelig grad determinerer hvordan skjønnet skal utøves av domstolene.

6. Etter NFDs vurdering er det sannsynlig at den foreslåtte bestemmelsen i § 4 2. ledd om såkalt "krenkende bruk" i praksis kan bli den viktigste regelen i forskriften. Det er fordi den
 - kommer urfolks og lokale gruppers ønsker i møte ved at det de kan oppfatte som krenkende bruk, uansett av hvilken art, også begått av deres egne medlemmer, kan bekjempes foran en norsk domstol, og fordi den

- gjelder generelt, både i tilfeller hvor samtykke er påkrevd før bruk og der hvor det ikke er tilfellet.

Denne bestemmelsen fortjener dermed etter vår vurdering *en egen særskilt paragraf*, nettopp fordi den er så sentral. Da bør den være godt synlig også.

Med hilsen

Martin Hageselle Bryde
avdelingsdirektør

Alessandro A. T. Astroza
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Adresseliste

Klima- og miljødepartementet Postboks 8013 Dep 0030 OSLO